

Köp av verksamhet

KOMMUNER, LANDSTING OCH REGIONER 2006–2012

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Köp av verksamhet

KOMMUNER, LANDSTING OCH REGIONER 2006-2012

Generella frågor om skriften besvaras av:
Olle Olsson, olle.olsson@skl.se, tel. 08-452 79 46

Frågor om kommunsektorn besvaras av:
Mona Fridell, mona.fridell@skl.se, tel. 08-452 69 10

Frågor om landstingssektorn besvaras av:
Siv-Marie Lindquist, siv-marie.lindquist@skl.se, tel. 08-452 74 74

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2013

ISBN: 978-91-7164-982-9

Omslagsfoto: Bildarkivet

Produktion: Kombinera AB

Tryck: LTAB oktober 2013

Förord

Kommuner, landsting och regioner upphandlar allt mer verksamhet och ökningen mellan åren 2006–2012 har varit relativt konstant. Utvecklingen ser dock olika ut inom olika områden.

Sveriges Kommuner och Landsting fortsätter att följa utvecklingen och i denna skrift får du på ett samlat och enkelt sätt ta del av fakta inom de olika delområdena.

I tidigare rapporter har endast utvecklingen inom köp av verksamhet presenterats. I årets upplaga redovisas inledningsvis även uppgifter om totala kostnader uppdelat på köp av externa varor, köp av tjänster, bidrag samt övriga kostnader.

Skriften har framarbetats av Mona Fridell, Siv-Marie Lindquist och Olle Olsson, avdelningen för ekonomi och styrning.

Stockholm i oktober 2013

Mats Kinnwall
Avdelningschef
Avdelningen för ekonomi och styrning

Innehåll

6	Kapitel 1. Inledning
6	Rapportens disposition
7	Kommunerna
7	Landstingen och regionerna
9	Kapitel 2. Kommunernas köp av verksamhet 2006-2012
10	Kommunal verksamhet totalt
11	Kommunernas köp av verksamhet
15	Pedagogiska verksamheter
18	Vård och omsorg
21	Äldreomsorg
22	Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning
23	Vård av barn och unga
25	Kapitel 3. Landstingens och regionernas köp av verksamhet 2006-2012
26	Landstingens och regionernas verksamhet totalt
28	Landstingens och regionernas köp av verksamhet
31	Hälso- och sjukvård
33	Primärvård
36	Specialiserad somatisk vård
38	Specialiserad psykiatrisk vård
39	Tandvård
40	Bilaga 1. Begreppsdefinitioner
45	Bilaga 2. Tabeller kommuner
48	Bilaga 3. Tabeller landsting och regioner

Inledning

Kommunerna, landstingen och regionerna upphandlar allt mer verksamhet för att kunna genomföra sina uppdrag. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) fortsätter att följa utvecklingen inom detta område.

Tidigare har endast utvecklingen inom köp av verksamhet presenterats. I årets upplaga redovisas inledningsvis även uppgifter om de totala kostnaderna, och hur fördelningen mellan offentliga och privata utförare har utvecklats.

Som underlag används uppgifter som finns i den officiella nationella statistiken. Kostnadsuppgifterna är hämtade från SCB:s Räkenskapssammandrag för kommuner respektive landsting och region för åren 2006–2012.

Materialet utgår för kommunerna från den verksamhetsindelning som följer utifrån SCB:s Räkenskapssammandrag och för landstingen och regionerna VI2000. Kommunernas verksamhetsstatistik är hämtad från Skolverket och Socialstyrelsen. Landstingens och regionernas verksamhetsuppgifter är hämtade från den enkätundersökning som SKL gör årligen (VI 2000).

Rapportens disposition

Rapporten är indelad i ett kapitel över kommunerna och ett kapitel över landstingen med samma disposition. Först görs en uppdelning av de totala kostnaderna i köp av verksamhet, externa varor, köp av tjänst och bidrag samt övriga kostnader.

Sedan görs en djupare genomgång av kommunernas respektive landstingens och regionernas köp av verksamhet. En beskrivning görs av de totala kostnaderna och hur fördelningen mellan offentliga och privata leverantörer utvecklats. Därefter följer en genomgång av utvecklingen inom olika verksamhetsområden. Rapporten avslutas med ett antal definitioner och några sammanfattande tabeller.

Kommunerna

Kommunernas totala kostnader uppgick till 505,7 miljarder kronor under 2012. Den största kostnadsposten var övriga kostnader som till stor del motsvarar kostnader för verksamhet i egen regi, vilka uppgick till 331,6 miljarder kronor. Kostnaderna för köp av verksamhet uppgick till 81,9 miljarder, externa varor köptes för 21,9 miljarder och kostnaderna för tjänster och bidrag uppgick till 70,2 miljarder. Sammanlagt motsvarar de externa kostnaderna en dryg tredjedel av de totala kostnaderna. De externa kostnadernas andel har ökat från 29 procent till 34 procent mellan 2006 och 2012.

De totala kostnaderna för köp av verksamhet har ökat från 47,9 miljarder kronor 2006 till 81,9 miljarder kronor 2012 (se diagram 1). Andelen för köp av verksamhet har ökat från 12 procent 2006 till 16 procent av de totala kostnaderna 2012 (se diagram 1). Köp från privata leverantörer ligger bakom nästan hela ökningen. Andelen köpt verksamhet från privata leverantörer har mellan 2006–2012 ökat från 10 till 14 procent av de totala kostnaderna (se diagram 2) vilket motsvarar en ökning från 40,8 miljarder 2006 till 71,7 miljarder 2012. Privata företag (aktiebolag, handelsbolag och enskilda företag) står för den största andelen, 11 procent, medan föreningar och stiftelser står för 3 procent och enskilda personer för mindre än 1 procent (se diagram 3).

De pedagogiska verksamheterna och vård och omsorg står för merparten av köpen (se diagram 4). Den största ökningstakten mellan 2006 och 2012 när det gäller köp av verksamhet återfinns dock bland de riktade insatserna, flyktingmottagning och arbetsmarknadsåtgärder, som ökat med 8,4 procentenheter. Ökningen beror främst på att andelen privata leverantörer ökat inom flyktingmottagningen. Inom de pedagogiska verksamheterna beror ökningen framför allt på att andelen barn och elever i fristående verksamheter ökar för varje år (se diagram 6). Ökningen av köp av verksamhet inom vård och omsorg (se diagram 7) beror delvis på att allt fler personer inom äldreomsorgen bor i särskilda boenden som bedrivs av enskilda vårdgivare. En mindre del av ökningen kan också förklaras med införandet av lagen (2008:962) om valfritetssystem, LOV, detta gäller speciellt inom hemtjänst. Hemtjänsten utgör dock bara en mindre del av köp av verksamhet inom vård och omsorg.

Landstingen och regionerna

I landstingen och regionerna uppgick de totala kostnaderna år 2012 till 282,1 miljarder kronor. Övriga kostnader uppgick till 136,4 miljarder kronor och motsvarar till stor del kostnader för den egna personalen. Kostnaderna för köp av verksamhet uppgick till 49,5 miljarder kronor, externa varor köptes för 44,6 miljarder och kostnaden för tjänster och bidrag uppgick till 51,5 mil-

jarder. Sammanlagt motsvarar de externa kostnaderna drygt hälften av de totala kostnaderna. De externa kostnadernas andel har ökat från 47,9 procent år 2006 till 51,6 procent år 2012.

Andelen köpt verksamhet har ökat från 18 procent 2006 till 23 procent av de totala nettokostnaderna 2012. Kostnaden för köp av verksamhet har ökat från knappt 30 miljarder 2006 till cirka 50 miljarder 2012 (se diagram 12). I landstingen och regionerna ökar köp både från privata och från offentliga leverantörer. Ökningen är tydligast vad gäller köp från privata leverantörer som ökat från 11 till 15 procent av nettokostnaden (från 18 miljarder till ca 32 miljarder), se diagram 13. Merparten av köpen görs inom primärvården och den somatiska vården men ökningen av andel av nettokostnaden är störst inom primärvården och tandvården (se diagram 14).

Orsaken till primärvårdens ökning är framför allt införandet av vårdval där de privata leverantörernas andel av nettokostnaden ökar från 21 till 33 procent mellan 2006 och 2012. De totala kostnaderna för köpt primärvård har fördubblats och så gott som hela ökningen kan härledas till köp från privata leverantörer (se diagram 16).

Under 2012 köpte landstingen och regionerna specialiserad somatisk vård för 23,2 miljarder kronor, fördelat på 8,8 miljarder från privata och 14,4 miljarder kronor från offentliga leverantörer. Till skillnad från primärvården kommer den köpta verksamheten inom den specialiserade somatiska vården främst från offentliga leverantörer och då framför allt från andra landsting (32 procent) och landstingsägda bolag (29 procent). Privata företag svarade för drygt 35 procent av den köpta verksamheten (se diagram 19).

Inom tandvården har ett flertal bolagiseringar genomförts under de senaste åren (se diagram 21). Landstingens och regionernas nettokostnad för tandvård uppgick år 2012 till 5 miljarder kronor. Man köper främst från landstingsägda bolag och privata företag.

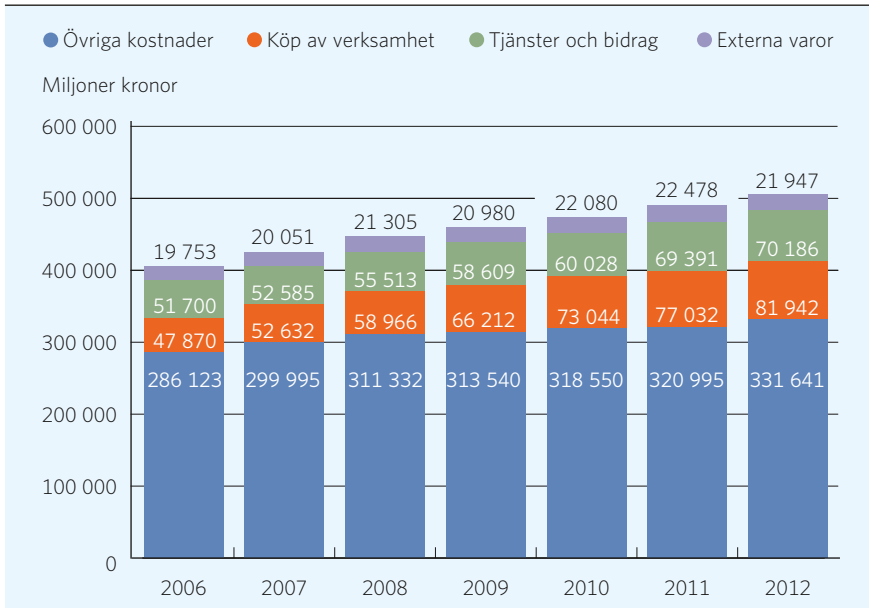
Den köpta psykiatriska vården uppgick år 2012 till 2,5 miljarder kronor, Stockholms läns landsting stod för över hälften av detta belopp.

Kommunernas köp av verksamhet 2006–2012

Sveriges kommuner upphandlar allt mer varor och tjänster för att kunna genomföra sina uppdrag. I detta kapitel presenteras kommunernas totala kostnader uppdelade på köp av verksamhet, externa varor, köp av tjänster och bidrag samt övriga kostnader. Övriga kostnader motsvarar till stor del kostnader för egen regi. Med köp av verksamhet avses kommunernas kostnader för verksamheter som bedrivs av andra huvudmän, t.ex. privata företag eller andra kommuner, för de egna kommuninnevånarnas del. I köp av verksamhet ingår enbart köp av huvudverksamhet, t.ex. grundskola eller vård och omsorg om äldre. Köp av stödverksamhet, t.ex. städning eller fastighetskötsel, ingår i kostnadsposten köp av tjänster.

Kommunal verksamhet totalt

DIAGRAM 1. Kommunernas totala kostnader och fördelning av kostnader 2006–2012

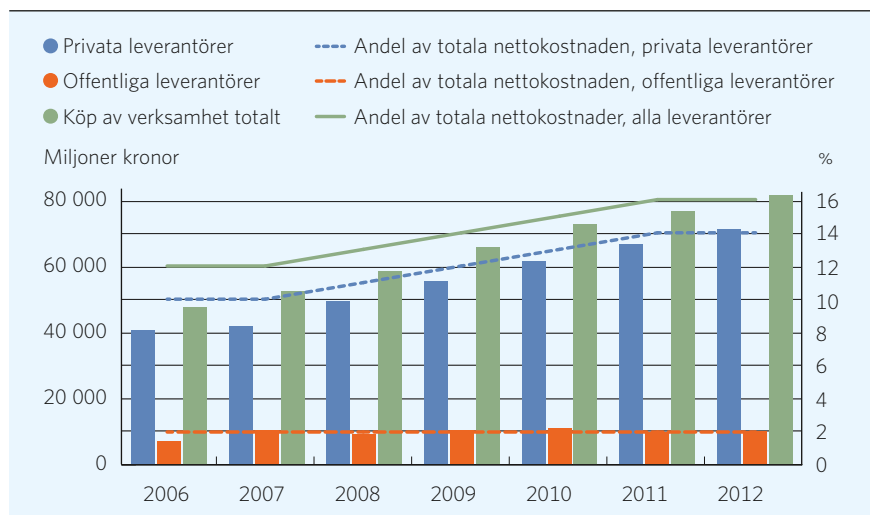

Källa: SCB

Kommunernas totala kostnader uppgick till 505,7 miljarder kronor under 2012. Den största kostnadsposten "Övriga kostnader" uppgick till 331,6 miljarder kronor och motsvarar till stor del kostnader för verksamhet i egen regi, bland annat ingår alla personalkostnader i denna post. Kostnaderna för köp av verksamhet uppgick till 81,9 miljarder, externa varor köptes för 21,9 miljarder och tjänster och bidrag t.ex. tjänster, konsultuppdrag, ekonomiskt bistånd, externa lokalhyror, uppgick till 70,2 miljarder. Sammanlagt uppgår de externa kostnaderna därmed till 174,1 miljarder kronor. Det motsvarar en dryg tredjedel av de totala kostnaderna medan kostnader för egen regi utgör cirka två tredjedelar. De externa kostnadernas andel har ökat från 29 procent 2006 till 34 procent 2012.

Kommunernas köp av verksamhet

DIAGRAM 2. Kommunernas köp av verksamhet fördelat per leverantör 2006–2012, miljoner kronor samt andel av totala kostnader

Källa: SCB

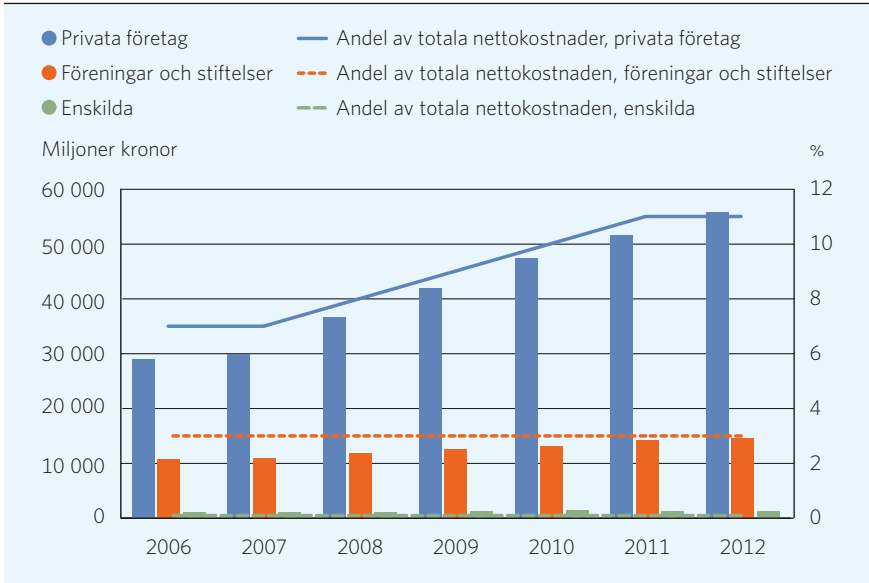
Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat från 47,9 miljarder kronor under 2006 till 81,9 miljarder kronor under 2012. Under 2012 utgjorde andelen köpt verksamhet 16 procent av kommunernas totala kostnader, vilket innebär en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2006.

Det är köp från privata leverantörer som ligger bakom nästan hela ökningen. Kostnaderna för köp från privata leverantörer har ökat från 40,8 miljarder 2006 till 71,7 miljarder 2012. Köpt verksamhet från privata leverantörer har ökat från 10 till 14 procent av de totala kostnaderna mellan 2006 och 2012 medan andelen köp från offentliga leverantörer legat runt 2 procent under nästan hela perioden.

I begreppet privata leverantörer ingår föreningar, övriga företag som t.ex. aktieföretag och enskilda personer. I begreppet offentliga leverantörer ingår andra kommuner, kommunalförbund, landsting och regioner, stat och egna kommunala företag.

I Räkenskapsammandraget är försäljning till andra kommuner och landsting och regioner exkluderade på riksnivån för att undvika dubbelredovisning av kostnaden. Tittar man bara på kostnadssidan skulle de totala kostnaderna för köp av verksamhet, liksom kostnaderna för köp från offentliga leverantörer varit 10,8 miljarder högre under 2012, vilket är ungefär en dubbling jämfört med nettokostnaden (kostnader minskade med försäljning till andra kommuner och landsting och regioner).

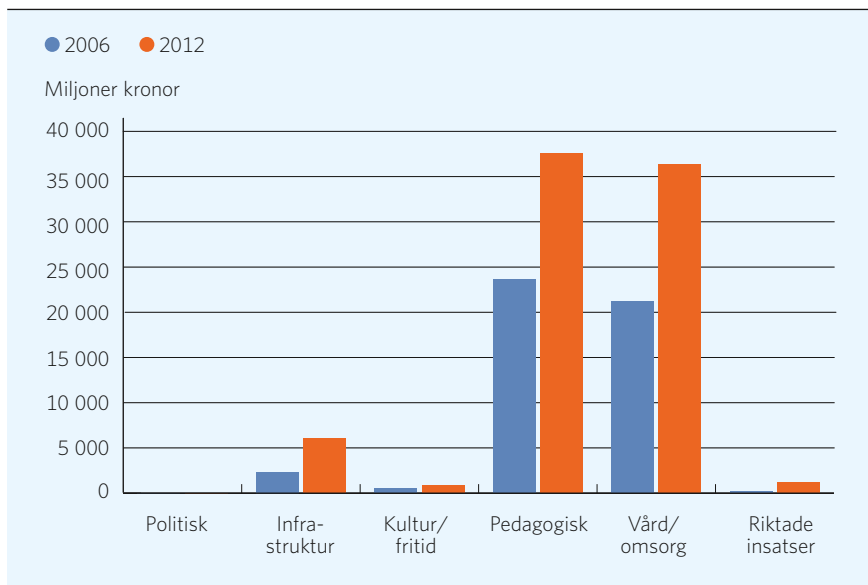
DIAGRAM 3. Kommunernas köp från privata leverantörer 2006–2012, miljoner kronor och procentuell andel per organisationsform

Källa: SCB

Under år 2012 uppgick köp av verksamhet från privata leverantörer till 71,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 14 procent av kommunernas totala kostnader. Större delen, 55,8 miljarder kronor eller 11 procent, levererades av privata företag (aktiebolag, handelsbolag eller enskilda företag) medan föreningar och stiftelser stod för 14,6 miljarder kronor vilket motsvarar 3 procent. Enskilda personer, t.ex. personliga assistenter, kontaktpersoner och familjehemsplaceringar, stod för en mycket liten del. Företagens andel har ökat med nästan 4 procentenheter sedan 2006 medan föreningarnas andel har varit tämligen oförändrad. Det är framför allt inom primärvård, flyktingmottagande, kulturverksamhet och förskoleklass som andelen köpt verksamhet från övriga företag har ökat.

DIAGRAM 4. Kommunernas köp av verksamhet 2006 och 2012 fördelat per verksamhet, miljoner kronor

Källa: SCB

De pedagogiska verksamheterna står för cirka 43 procent av kommunernas totala kostnader och har även störst summa för köp av verksamhet, 37,6 miljarder kronor under 2012 vilket motsvarar 17,1 procent av de totala kostnaderna för pedagogisk verksamhet. Inom de pedagogiska verksamheterna köper kommunerna platser dels från varandra, dels från fristående huvudmän. Kommunerna köper också mycket verksamhet inom vård och omsorg, 36,3 miljarder kronor under 2012 och det är inom vård och omsorg som andelen köp av verksamhet i förhållande till verksamheternas totala kostnader är högst och uppgick under 2012 till nästan 18 procent.

Den största ökningstakten mellan 2006 och 2012 när det gäller köp av verksamhet återfinns dock bland de riktade insatserna, flyktingmottagning och arbetsmarknadsåtgärder, som ökat med 8,4 procentenheter. Det beror främst på att andelen privata leverantörer ökat inom flyktingmottagandet.

Även inom infrastruktur och framförallt köp av räddningstjänst har andelen köpt verksamhet ökat mycket mellan 2006 och 2012, från 7,7 procent till 15,7 procent, vilket innebär en ökning med 8,0 procentenheter. Ökningen beror på att allt större del av räddningstjänsten köps från kommunalförbund.

Som tidigare nämnts minskas kostnaderna för köp från andra kommuner med försäljningsintäkter från andra kommuner och landsting på riksnivå och därmed försvinner stor del av de interkommunala köpen från statistiken ovan.

Det gäller framför allt inom de pedagogiska verksamheterna och särskilt gymnasieverksamheten där kommunerna köper många platser från varandra.

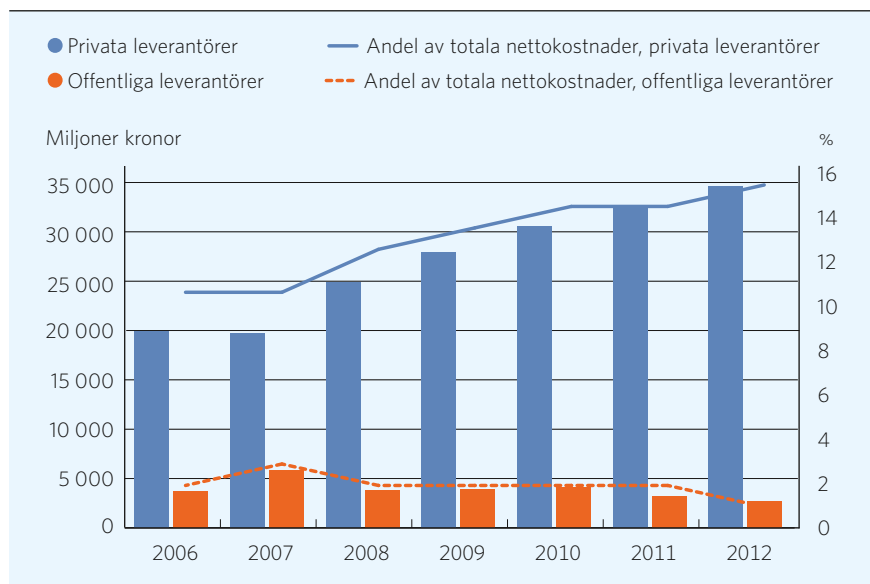
Köp från andra kommuner uppgick till följande belopp 2012 inom de olika verksamheterna:

TABELL 1. Kostnader för köp av verksamhet från andra kommuner 2012

Miljoner kr	
Politisk verksamhet	42
Infrastruktur, skydd m.m.	413
Fritid och kultur	20
Pedagogisk verksamhet	9 352
Vård och omsorg	918
Särskilt riktade insatser	68
Summa egentlig verksamhet	10 814

Pedagogiska verksamheter

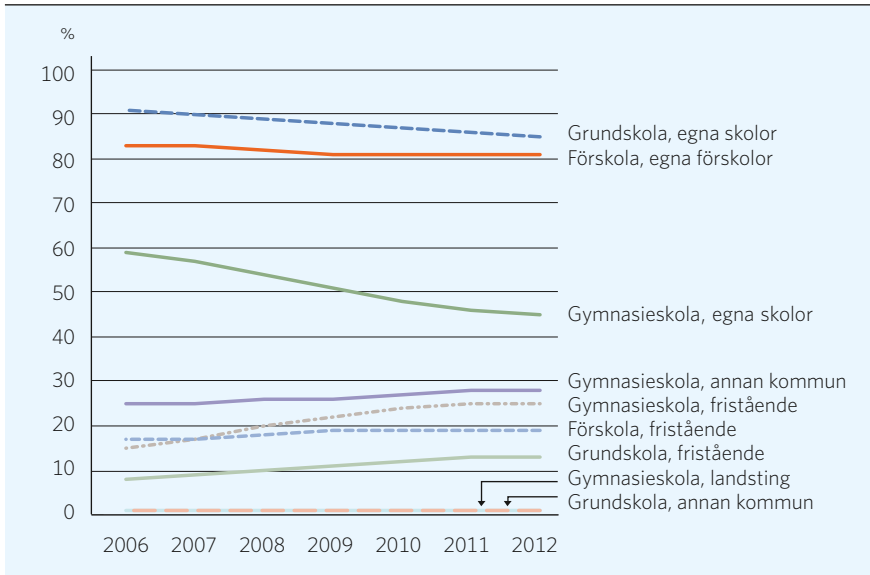
DIAGRAM 5. Pedagogiska verksamheter - köp av verksamhet 2006-2012 per organisationsform, miljoner kronor och procentuell andel

Källa: SCB

De totala kostnaderna för köpt verksamhet inom de pedagogiska verksamheterna har ökat från 23,6 miljarder kronor 2006 till 37,4 miljarder kronor 2012. Kostnaderna för köp från offentliga huvudmän har minskat något medan köp från fristående huvudmän (privata leverantörer) har ökat, från 20,0 miljarder 2006 till 34,6 miljarder 2012. Ökningen beror på att andelen barn och elever som går i fristående verksamheter ökar för varje år. De fristående huvudmännens andel av totala kostnader har ökat från 11,1 procent till 15,8 procent mellan 2006-2012. Det är framför allt andelen köp från privata företag som har ökat. Inom förskolan och grundskolan står även föreningar och stiftelser för en del av ökningen. Kostnad per typ av privat leverantör framgår av tabellbilagan.

DIAGRAM 6. Pedagogiska verksamheter – andel barn och elever per huvudman 2006–2012

Källa: Skolverket

Som tidigare nämnts minskas kostnaderna för köp av verksamhet från andra kommuner med intäkter från försäljning av verksamhet till andra kommuner. För att ge en mer rättvisande bild av de interkommunala köpen kan det vara bättre att utgå från antalet barn och elever hos olika huvudmän.

De flesta förskolebarn går antingen i en kommunal förskola i den egna kommunen eller i en fristående förskola. Inom förskolan tog etableringen av fristående alternativ fart redan i början av 1990-talet och därför sker det numera inte så stora förändringar mellan åren i andelen barn i förskolan som väljer annan huvudman. Sedan 2006 har andelen i fristående förskola ökat från 17 till 19 procent. Variationerna är stora mellan kommunerna när det gäller andelen barn som väljer fristående förskola. I knappt 50 stycken, 20 procent, av Sveriges 290 kommuner går inga barn i fristående förskola. Å andra sidan finns det en kommun där nästan alla barn går i fristående förskola. Det är förortskommunerna till Stockholm som har störst andel barn i fristående förskolor.

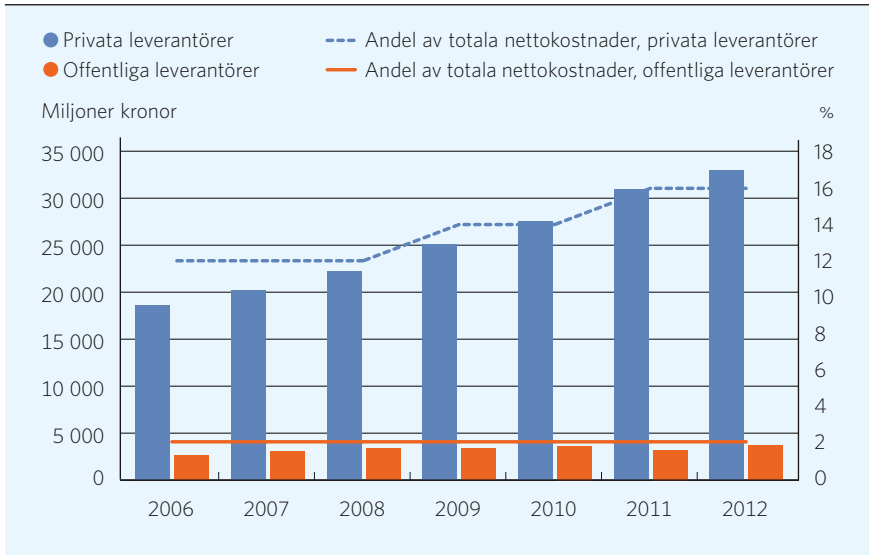
I grundskolan går de flesta elever, 85 procent år 2012, i en grundskola i den egna kommunen. Cirka en procent av eleverna går i en annan kommuns skola och 13 procent går i en fristående skola. Andelen elever i fristående skolor har ökat med 5 procentenheter sedan 2006 medan andelen i egna skolor minskat med motsvarande. Inom grundskolan är det främst elever i storstadsområdena och i större städer som väljer fristående skola eller annan kommuns skola.

I nästan hälften av kommunerna, i huvudsak glesbygd och mindre kommuner är andelen elever hos annan huvudman 5 procent eller lägre. I den kommun som har högst andel är det knappt hälften av eleverna som går i annan huvudmans skola.

Det är framför allt i inom gymnasieskolan som eleverna väljer skola hos annan huvudman (annan kommunal huvudman, fristående skola eller skola som drivs av landsting och region). En anledning till att andelen elever hos annan huvudman är högst i gymnasieskolan är att inte alla kommuner har egen gymnasieskola. Det blir allt vanligare att två eller flera kommuner har samverkansavtal för att kunna erbjuda eleverna ett bredare utbud av utbildningar. Det är endast 45 procent av eleverna som går i den egna kommunens gymnasieskola. Andelen elever i annan kommuns gymnasieskola uppgår till 28 procent och har ökat under de senaste åren, Andelen elever i landstingsdrivna skolor uppgår till 1 procent. Andelen elever i fristående gymnasieskola uppgår till 25 procent och har ökat med cirka 10 procentenheter sedan 2006. Det senaste året har andelen dock varit oförändrad. I 237 stycken, 82 procent, av kommunerna går mer än 30 procent av eleverna hos andra huvudmän.

Vård och omsorg

DIAGRAM 7. Köp av verksamhet 2006–2012 fördelat per leverantör, miljoner kronor och procentuell andel

Källa: SCB

Kostnaderna för köpt verksamhet inom vård och omsorg har totalt ökat från 21,2 miljarder kronor 2006 till 36,6 miljarder kronor 2012. Kostnaderna för köp från offentlig huvudman har varit ganska oförändrade medan köp från privata leverantörer har ökat, från 18,6 miljarder 2006 till 32,9 miljarder 2012. Kostnadsökningen kan delvis förklaras av att allt fler personer inom äldreomsorgen bor i särskilda boenden som bedrivs av enskilda vårdgivare. De privata leverantörernas andel av totala kostnader har ökat från 11,6 procent till 16,1 procent mellan 2006–2012. Det är privata företag som står för nästan hela ökningen, från knappt 10 till 15 procent medan andelen för föreningar och stiftelser samt enskilda är tämligen oförändrad. Kostnad per typ av privat leverantör framgår av tabellbilagan.

Den ökande andelen kan delvis förklaras av införandet av lagen om valfrihetssystem, LOV, (2008:962).

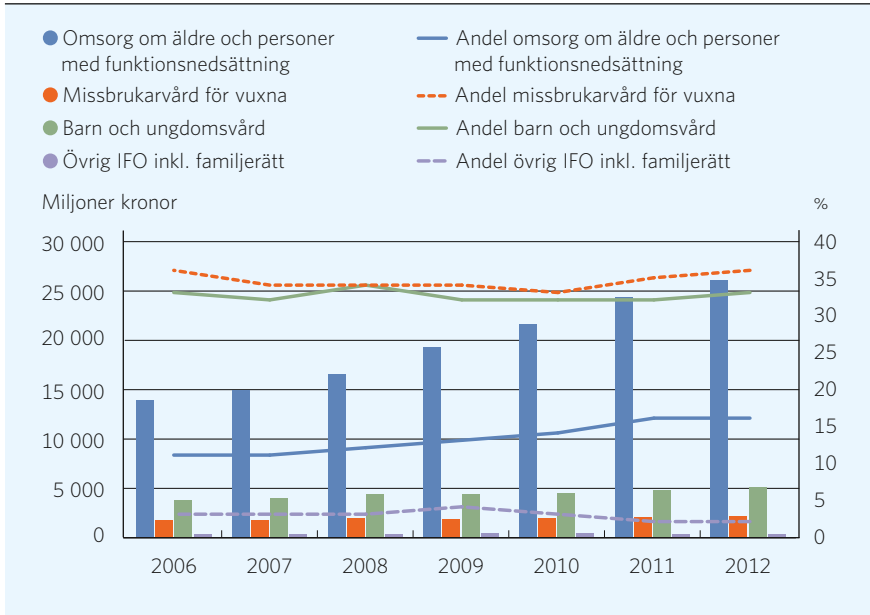
Från och med den 1 januari 2009 finns möjligheten att med stöd av LOV skapa förutsättningar för att införa valfrihetssystem. Den omfattar all socialtjänst, inklusive insatser enligt lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder, LSS samt hälso- och sjukvård.

TABELL 2. Beslutsläge LOV i kommuner 2010–2013

	apr -10	apr -11	sep -12	mar -12	sep -12	apr -13	% av befolkn. april -13
Har infört LOV	45	89	94	118	129	143	66%
Beslut att LOV ska införas	72	69	69	51	42	36	6%
Utredet införande av LOV	79	26	55	52	55	37	7%
Beslut att inte införa LOV	12	28	28	27	28	41	15%
Utredet inte LOV	82	78	42	42	36	33	7%

Nästan 50 procent av kommunerna hade i april 2013 infört LOV. Den vanligaste tjänsten inom valfrihetssystemet är hemtjänst och eftersom kostnaderna för hemtjänst endast står för en mindre del av de totala kostnaderna inom vård och omsorg har införandet av LOV inte påverkat statistiken så mycket ännu.

DIAGRAM 8. Vård och omsorg – köp av verksamhet 2006 och 2012 fördelat per delverksamhet, procentuell andel av delverksamheternas nettokostnader

Källa: SCB

Stor del av verksamheten för äldre och personer med funktionsnedsättning utförs i egen regi. Andelen köpt verksamhet har dock ökat mellan 2006 och 2012, från 11 till 16 procent av de totala kostnaderna. Verksamheter som köps är bland annat korttidsvistelse för personer med funktionsnedsättning, särskilt boende/annat boende för personer med funktionsnedsättning och boende enligt LSS för barn/unga.

Andelen köp av verksamhet för missbrukarvård för vuxna och barn- och ungdomsvård uppgick under 2012 till drygt en tredjedel av de totala kostnaderna. Kommunerna köper institutionsvård och familjehemsvård för vuxna missbrukare och institutionsvård för barn och ungdomar.

Äldreomsorg

TABELL 3. Äldreomsorg - beviljade/beräknade hemtjänsttimmar, personer i särskilt boende och dygn i korttidsboende, andel per huvudmannatyp år 2008-2012

Verksamhet	Regi	2008	2009	2010	2011	2012
Hemtjänst	Privata leverantörer	16%	17%	19%	20%	23%
	Kommunal regi	84%	83%	81%	80%	77%
Särskilt boende	Privata leverantörer	15%	17%	19%	20%	21%
	Kommunal regi	85%	83%	81%	80%	79%
Korttidsboende	Enskild regi	11%	11%	12%	12%	11%
	Kommunal regi	89%	89%	88%	88%	89%

Den vanligaste tjänsten inom valfrihetssystemen är hemtjänst. Trots det utförs större delen av verksamheten i kommunal regi. Privata leverantörers andel har dock ökat med cirka 7 procentenheter mellan 2008 och 2012. De privata leverantörernas andel har även ökat inom särskilt boende medan det endast skett mycket små förändringar avseende korttidsboende.

Vid mättilfället den 1 oktober 2012 utfördes 77 procent av cirka 5 148 000 beviljade/beräknade hemtjänsttimmar inom äldreomsorgen av kommunal regi. Vid samma tillfälle var det drygt 90 500 personer i åldern 65 år och äldre som bodde permanent i särskilt boende. Andelen äldre personer i särskilt boende i kommunal regi uppgick till 79 procent. Drygt 7 800 personer i åldern 65 år och äldre erhöll korttidsvård och kommunernas andel av antalet dygn i korttidsboende i äldreomsorgen uppgick till 89 procent.

Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning

TABELL 4. Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning 0-64 år beviljade/beräknade hemtjänsttimmar, personer i särskilt boende och dygn i korttidsboende, andel per huvudmannatyp år 2008-2012

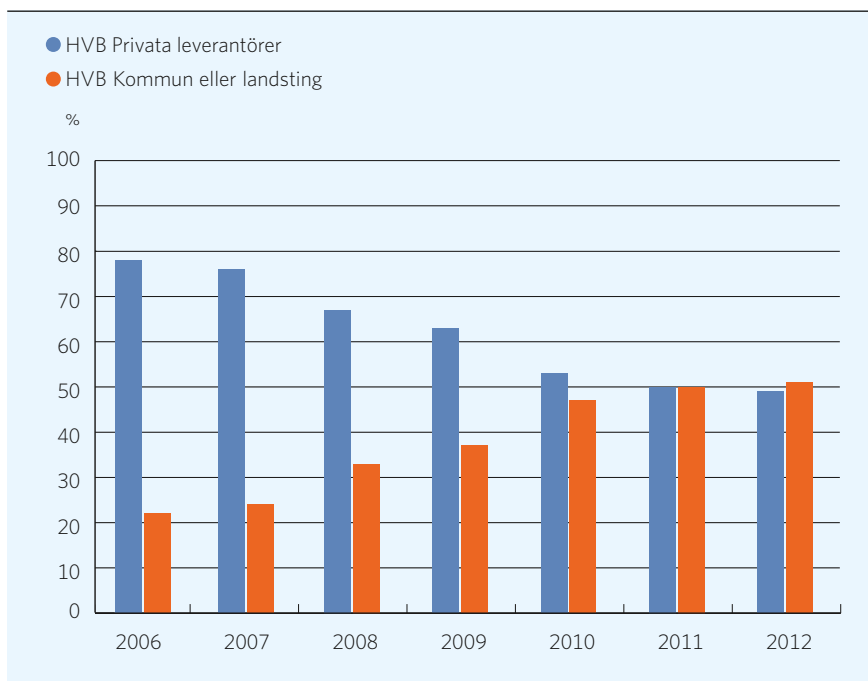
Verksamhet	Regi	2008	2009	2010	2011	2012
Hemtjänst	Privata leverantörer	15%	18%	23%	25%	29%
	Kommunal regi	85%	82%	77%	75%	71%
Särskilt boende	Privata leverantörer	25%	27%	28%	26%	28%
	Kommunal regi	75%	73%	72%	74%	72%
Korttidsboende	Privata leverantörer	50%	44%	51%	41%	55%
	Kommunal regi	50%	56%	49%	59%	45%

Även när det gäller omsorg om personer med funktionsnedsättning i åldern 0-64 år utförs stor andel av verksamheten i egen regi. Inom hemtjänsten har dock andelen hos privata leverantörer ökat med cirka 13 procentenheter mellan 2008 och 2012. Av de cirka 531 000 beviljade/beräknade hemtjänsttimmar per den 1 oktober 2012 utfördes 71 procent av kommunal regi.

Inom särskilt boende har andelen mellan olika huvudmän inte förändrats nämnvärt mellan 2008 och 2012. Av de 4 170 personer i åldern 0-64 år som 2012 bodde permanent i särskilt boende uppgick andelen boende i kommunal regi till 72 procent. Under 2012 var det drygt 880 personer i åldern 0-64 år erhöill korttidsvård. Huvudmännens andel av antalet dygn i korttidsboende har varierat lite mellan 2008 och 2012. Under 2012 minskade kommunernas andel och uppgick till 45 procent.

Vård av barn och unga

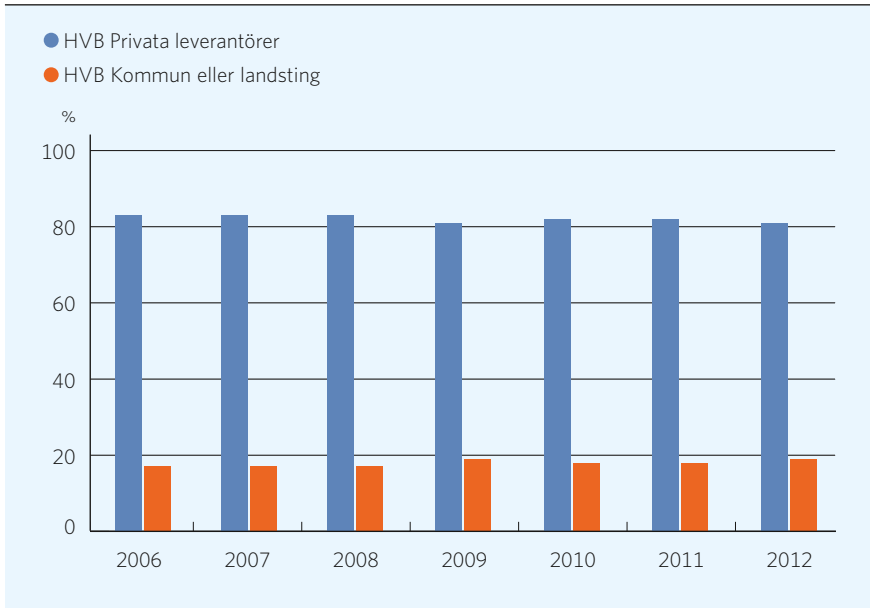
DIAGRAM 9. Barn- och unga med vård enligt SoL 2006-2012, andel placeringar per huvudman

Källa: Socialstyrelsen

Tidigare har huvuddelen av vården för barn- och unga enligt SoL (Socialtjänstlagen) utförs av enskilda hem för vård och boende (HVB) men de enskildas andel av vården har minskat från 78 procent under 2006 till 49 procent under 2012. Det totala antalet platser har dock ökat kraftigt under de senaste åren i såväl enskild som kommunal regi men kommunernas ökning har varit större. Under 2006 beviljades drygt 1 920 barn och unga HVB-vård enligt SoL. Motsvarande siffra för 2012 uppgick till 5 700.

DIAGRAM 10. Barn- och unga med insats enligt LVU 2006-2012, andel placeringar per huvudman

Källa: Socialstyrelsen

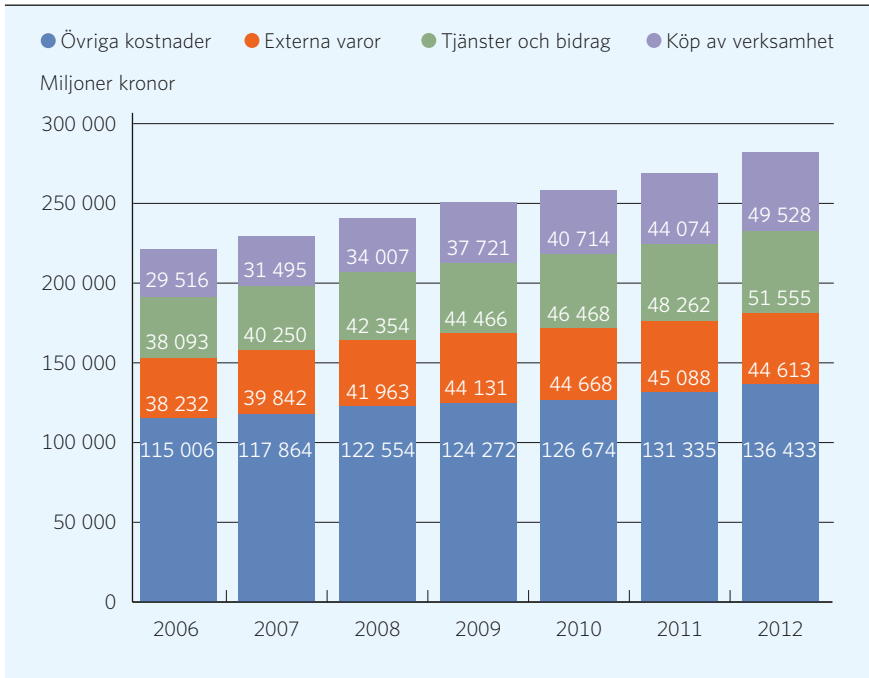
När det gäller HVB-placeringar enligt LVU (lagen om vård av unga) utförs större delen av enskilda hem för vård och boende (HVB). Totalt antal platser har minskat något mellan 2006 och 2012. Under 2006 beviljades drygt 820 barn och unga vård enligt LVU. Motsvarande siffra under 2012 uppgick till 780. De enskildas andel har under de senaste åren varit tämligen oförändrad, strax över 80 procent.

Landstingens och regionernas köp av verksamhet 2006–2012

Sveriges landsting och regioner upphandlar allt mer varor och tjänster för att kunna genomföra sina uppdrag. I detta kapitel presenteras landstingens och regionernas totala kostnader uppdelade på köp av verksamhet, externa varor, köp av tjänster och bidrag samt övriga kostnader. Övriga kostnader innehåller främst kostnader för den egna personalen. Med köp av verksamhet avses landstingens och regionernas kostnader för hela verksamheter som bedrivs av andra huvudmän, t.ex. privata företag eller andra landsting eller regioner, för de egna kommuninnevånarnas del.

Landstingens och regionernas verksamhet totalt

DIAGRAM 11. Landstingens och regionernas totala kostnader 2006–2012

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Verksamheternas totala kostnader i landstingen och regionerna uppgick år 2012 till 282 miljarder kronor. År 2006 var de totala kostnaderna cirka 221 miljarder kronor, vilket gör att kostnaderna ökat med 28 procent mellan 2006 och 2012.

År 2012 återfinns nästan hälften av kostnaderna i gruppen Övriga kostnader som främst innehåller kostnader för den egna personalen, 94 procent avser löner, övriga personalkostnader och utbetalda pensioner.

Det är främst köp av verksamhet som har ökat, från 29 miljarder kronor år 2006 till 49 miljarder kronor år 2012, vilket innebär en ökning med 68 procent under perioden. Köp av verksamhet utgör 18 procent av de totala kostnaderna.

Lika stor andel svarar gruppen Tjänster och bidrag för. Här ser man dock inte lika stor ökning, kostnaden har ökat med 35 procent mellan 2006 och 2012. Av de knappt 52 miljarderna avser 32 miljarder tjänster och resterande 20 miljarder bidrag. Kostnaden för bidrag har ökat med 56 procent mellan 2006 och 2012. Under samma period ökade kostnaden för tjänster med 25 procent.

Kostnaden för externa varor (här ingår även läkemedel) har ökat med 17 procent mellan 2006 och 2012. Man ser dock en minskning av kostnaden mellan år 2011 och år 2012. Det är främst kostnaden för läkemedel som minskat.

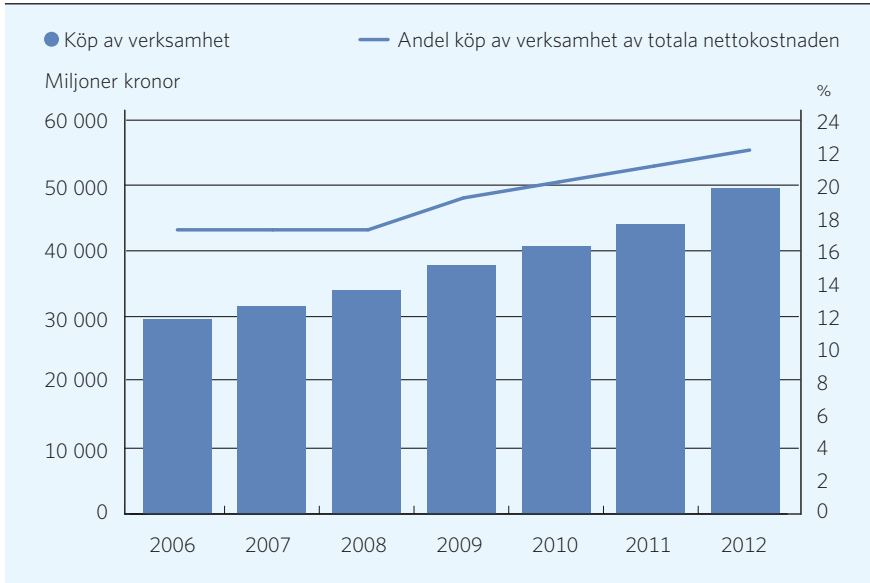
När vi i fortsättningen av denna rapport beskriver kostnader används nettokostnaden¹ som är det kostnadsbegrepp som används i landstingens och regionernas Räkenskapsammandrag. Kostnaden för läkemedel inom läkemedelsförmånen är exkluderad. Kostnader från centrala så kallade servicekostnader ingår i verksamheterna².

Not 1. Samtliga kostnader med avdrag för samtliga intäkter vilket är den kostnad som landstingen och regionerna ska finansiera med skatter, generella statsbidrag och finansnetto. Det innebär att kostnader för verksamhet som producerats till andra än den egna befolkningen och patientavgifter har räknats av.

Not 2. Exempel på serviceverksamheter är administration, fastighetsförvaltning, städ och kök.

Landstingens och regionernas köp av verksamhet

DIAGRAM 12. Landstingens och regionernas köp av verksamhet 2006–2012, miljoner kronor samt andel av totala nettokostnaden

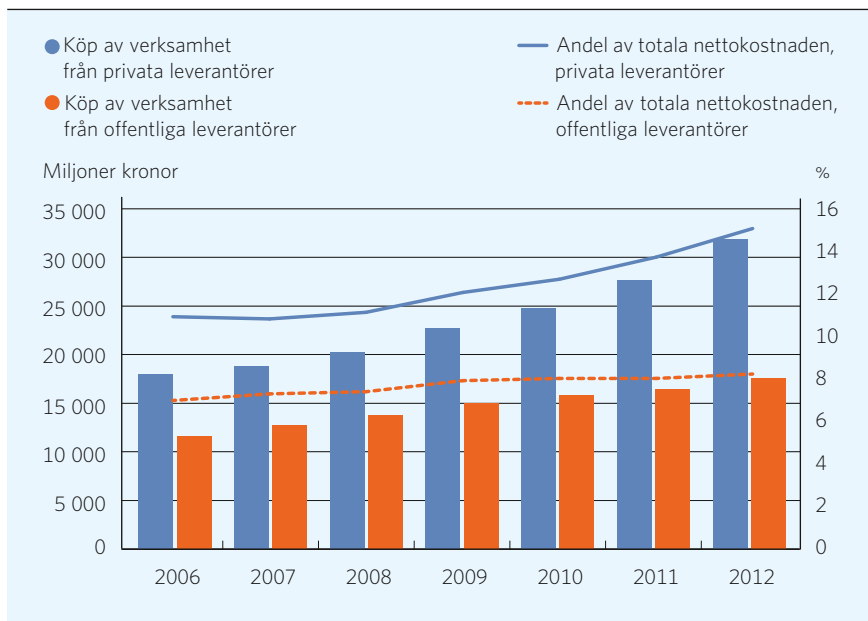

Källa: SCB VI 2000 – ekonomistatistik

Landstingens och regionernas totala nettokostnader uppgick 2012 till 216 miljarder kronor.

Under 2012 köpte landstingen och regionerna verksamhet för cirka 50 miljarder kronor vilket är 23 procent av den totala nettokostnaden. Kostnaden för köpt verksamhet har ökat med 48 procent mellan 2006 och 2012 och andelen av nettokostnaden med 5,2 procentenheter under samma period.

DIAGRAM 13. Landstingens och regionernas köp av verksamhet 2006–2012 fördelat på typ av leverantör

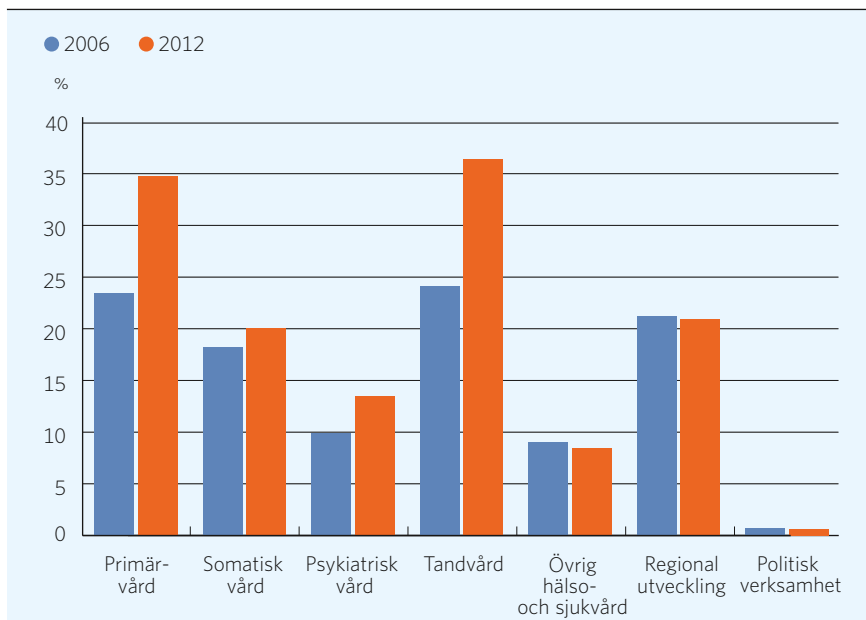
Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Privata leverantörer stod år 2012 för drygt 64 procent av kostnaden för den köpta verksamheten i landstingen och regionerna. Motsvarande uppgift för 2006 var 61 procent. Uppdelat på typ av privata leverantörer svarade privata företag för 62 procentenheter 2012 (59 procentenheter 2006) och ideella föreningar och stiftelser för resterande två båda åren. Köp av verksamhet från hushåll och individer var i stort sett obefintlig.

När det gäller offentliga leverantörer köper landstingen och regionerna främst från andra landsting och landstingsägda bolag men väldigt lite från kommuner och kommunala bolag och nästan ingenting från staten.

Andelen köpt verksamhet av nettokostnaden har ökat från 18 procent 2006 till 23 procent 2012. Under samma period har den köpta verksamheten från privata leverantörer ökat från 11 till 15 procent (från 18 miljarder till cirka 32 miljarder) och från offentliga leverantörer från 7 till 8 procent (från 11,5 miljarder till 17,5 miljarder kronor) av nettokostnaden. Mellan 2006 och 2012 ökade kostnaden för köpt verksamhet från privata leverantörer med 77 procent och från offentliga leverantörer med 52 procent.

DIAGRAM 14. Landstingens och regionernas köp av verksamhet 2006 och 2012 fördelat på typ av verksamhet, andel i procent av verksamhetens nettokostnad

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Som framgår av ovanstående diagram är det främst inom primärvård och tandvård man ser en ökning när man tittar på andelen köpt verksamhet i förhållande till nettokostnaden. Orsaken till ökningen i primärvården är införandet av vårdval från och med 2007 och i tandvården den bolagisering som genomförts de senaste åren.

År 2012 avsåg 83 procent av den köpta verksamheten området hälso- och sjukvård (91 procent 2006). Av de 83 procenten svarar den somatiska vården för 46 procentenheter, primärvård 26, specialiserad psykiatrisk vård 5 och tandvård och övrig hälso- och sjukvård för 3 procentenheter vardera. Kostnaderna för köpt verksamhet inom regional utveckling avser till 98 procent trafik och infrastruktur.

Totalt köpte landstingen och regionerna verksamhet inom trafik och infrastruktur för 7,3 miljarder år 2012, kostnaden har ökat från 2,5 miljarder kronor år 2006 till 7 miljarder kronor år 2012. En trolig orsak till ökningen är att flera landsting och regioner har tagit över kostnadsansvaret för kollektivtrafiken i sina län. Sju landsting och regioner, Stockholm, Uppsala, Jönköping, Kalmar, Gävleborg samt Region Skåne har redovisat kostnader för köp av verksamhet inom trafik och infrastruktur.

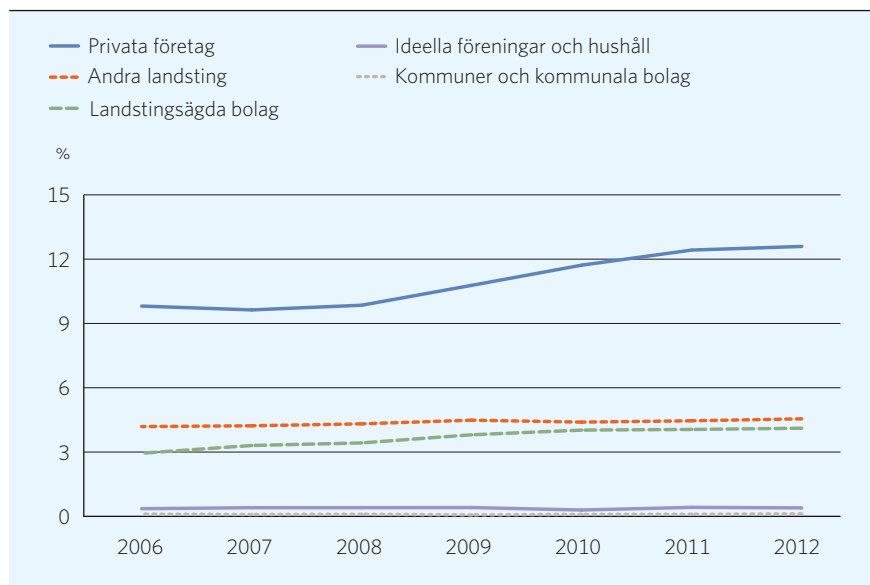
Kostnader från centrala så kallade servicekostnader (t.ex. administration, fastighetsförvaltning, städ och kök) ingår i verksamheterna.

Hälso- och sjukvård

I hälso- och sjukvård ingår verksamheterna primärvård, specialiserad somatisk vård, specialiserad psykiatrisk vård, tandvård och övrig hälso- och sjukvård (verksamhet som inte relateras till vårdtillfälle eller besök). Kostnader från centrala så kallade servicekostnader ingår i verksamheterna.

Kostnaden för politisk verksamhet ingår inte i uppgifterna då definitionen ändrades 2007 och verksamheten därmed inte är jämförbar mellan åren.

DIAGRAM 15. Landstingens och regionernas köp av verksamhet inom hälso- och sjukvård 2006–2012, procentuell andel av nettokostnaden i respektive verksamhet

Källa: SCB VI 2000 – ekonomistatistik

Nettokostnaden för hälso- och sjukvården uppgick 2012 till 192 miljarder kronor. Landstingen och regionerna producerade själv 77 procent av verksamheten och köpte verksamhet för 23 procent eller 42 miljarder.

Andelen köpt verksamhet inom hälso- och sjukvården har ökat från drygt 18 procent av nettokostnaden år 2006 till 23 procent år 2012 eller med 5 procentenheter. Köp från privata leverantörer ökade under samma period från 10 procent 2006 till 13 procent av nettokostnaden 2012 och offentliga leverantörer från 7,5 procent 2006 till 9 procent av nettokostnaden 2012.

Inom offentliga leverantörer dominerar andra landsting och landstingsägda bolag. År 2012 svarade andra landsting för 51 procent och landstingsägda bolag för 46 procent av den köpta vården. Bland annat är en stor del av

den specialiserade vården i Stockholm organiserad i bolag liksom tandvården i flera landsting och regioner.

På motsvarande vis står privata företag för merparten av den köpta verksamheten från privata leverantörer, cirka 97 procent.

Mer än hälften, 57 procent, av den köpta verksamheten inom hälso- och sjukvård år 2012 kommer från privata företag, motsvarande uppgift år 2006 var 55 procent. Kostnaden för köp av hälso- och sjukvård från staten är marginell, år 2012 uppgick kostnaden till drygt 100 miljoner kronor.

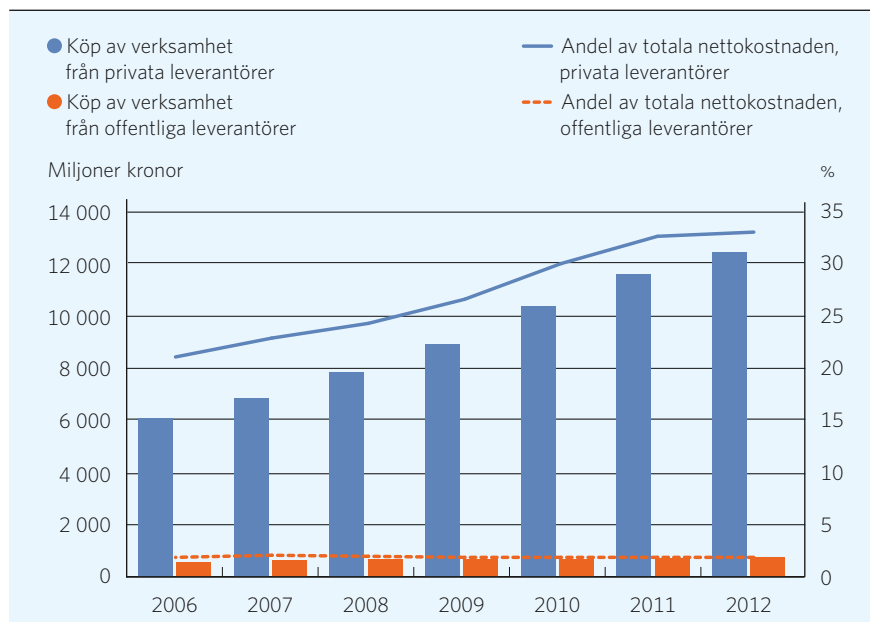
Primärvård

Primärvård definieras som hälso- och sjukvårdsverksamhet som inte kräver sjukhusens medicinska och tekniska resurser. Kostnader från centrala så kallade servicekostnader ingår.

Vårdvalsystemet startade i Halland 2007 och infördes i Stockholm och Västmanland 2008. Under 2009 fick invånarna i bland annat Region Skåne och Västra Götalandsregionen rätt att välja vård. Sedan 1 januari 2010 är vårdval i primärvården obligatoriskt enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Nettokostnaden för primärvården uppgick 2012 till 37 miljarder kronor. Landstingen och regionerna producerade själva 65 procent av verksamheten och köpte verksamhet för 35 procent eller 13 miljarder.

DIAGRAM 16. Landstingens och regionernas köp av verksamhet inom primärvård 2006-2012 fördelat på typ av leverantör, miljoner kronor samt andel av nettokostnaden

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Vårdvalssystemet i primärvården innebär att ett stort antal privata nyetableringar genomfördes och man ser i diagram 16 att köpt verksamhet från privata leverantörer ökat stadigt mellan 2006 och 2012.

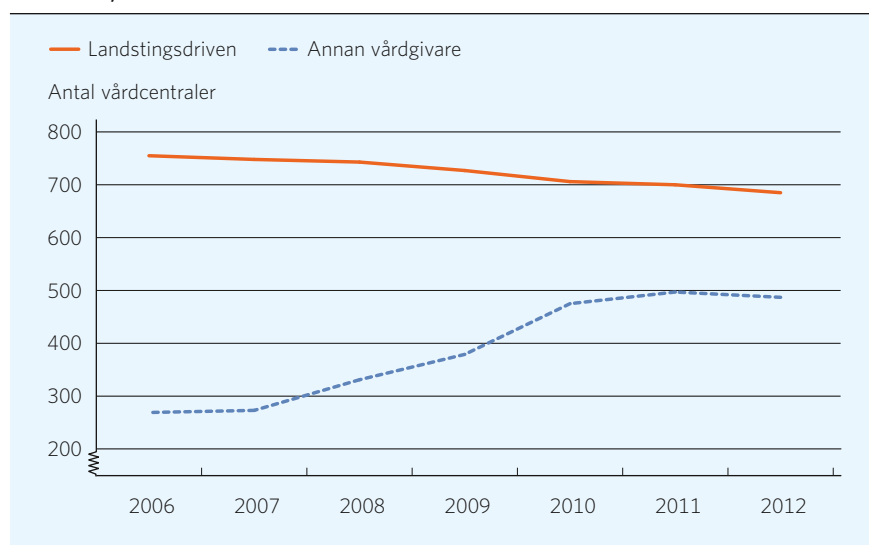
Den köpta vårdens andel av nettokostnaden för primärvård från privata leverantörer uppgick år 2012 till 33 procent. Motsvarande uppgift för år 2006 var 21 procent. Under samma period har den köpta verksamheten från offentliga leverantörer legat konstant på 2 procent.

Landstingens och regionernas köp av verksamhet från privata leverantörer har ökat från 6 miljarder år 2006 till 12,3 miljarder kronor år 2012 vilket innebär en fördubbling, 104 procent, av kostnaderna. Under samma period har landstingens och regionernas köp av verksamhet från offentliga leverantörer ökat med 18 procent, från 640 miljoner kronor år 2006 till 754 miljoner kronor år 2012.

Drygt 93 procent av den köpta vården i primärvården 2012 köptes från privata företag. Köp från andra landsting eller landstingsägda bolag svarade för drygt 3,5 procent, från kommuner och kommunala bolag för 2 procent och från ideella föreningar och stiftelser för mindre än 1 procent.

Att den köpta vården från privata leverantörer ökar medför att även antalet vårdcentraler som drivs av annan vårdgivare än landstingen ökar.

DIAGRAM 17. Antal vårdcentraler 2006–2012

Källa: SKL VI 2000 – Verksamhetsstatistik

Med vårdcentral avses anläggning för öppen hälso- och sjukvård som omfattar fler vårdaktiviteter än läkarvård som till exempel sjuksköterskemottagning.

År 2012 fanns det 1 172 vårdcentraler varav 42 procent eller 487 drevs av annan vårdgivare än landstingen och regionerna. Mellan åren 2006 och 2012 har antalet vårdcentraler totalt ökat med 148 och antalet vårdcentraler som drivs av annan vårdgivare har ökat med 218.

Det innebär att landstingsdrivna vårdcentraler verkar ha övergått till privata enheter eller lagts ned och att nya privata enheter har tillkommit under perioden.

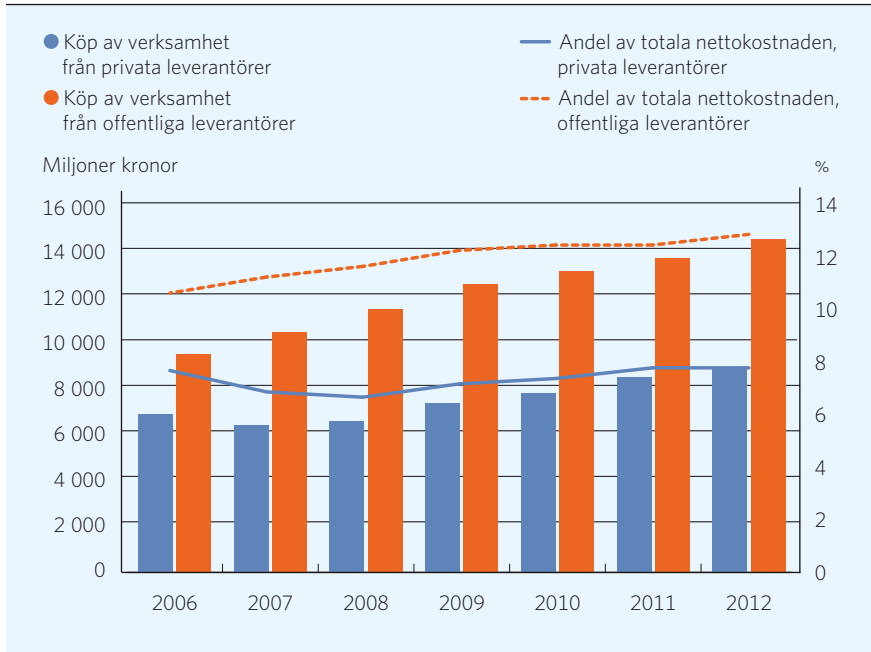
Antalet landstingsdrivna vårdcentraler har minskat med 9 procent mellan 2006 och 2012 medan antalet vårdcentraler som drivs av annan huvudman än landsting har ökat med drygt 81 procent under samma period. Mellan 2011 och 2012 har dock antalet vårdcentraler minskat med 15 landstingsdrivna och 10 som drivs av annan vårdgivare.

Specialiserad somatisk vård

Specialiserad somatisk vård definieras som hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård.

Kostnader för centrala så kallade servicekostnader ingår.

DIAGRAM 18. Landstingens och regionernas köp av verksamhet inom specialiserad somatisk vård 2006–2012 fördelat på typ av leverantör, miljoner kronor samt andel av nettokostnaden

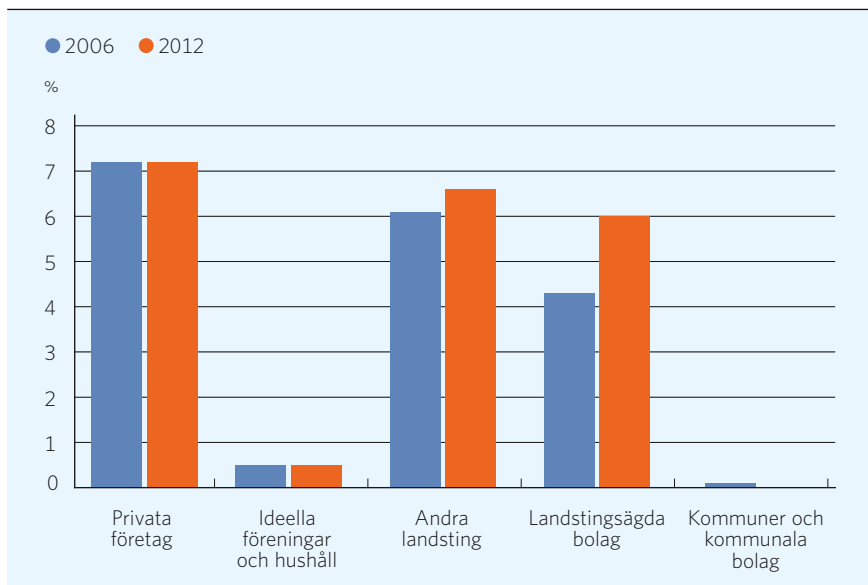

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Under 2012 köpte landstingen och regionerna specialiserad somatisk vård för 23,2 miljarder kronor, fördelat på 8,8 miljarder från privata och 14,4 miljarder kronor från offentliga leverantörer. Dessutom köpte man vård utomlands för 24 miljoner.

Kostnaden för köp av verksamhet har ökat med 43 procent mellan åren 2006 och 2012. Störst ökning ser man för offentliga leverantörer med 53 procent medan ökningen för privata leverantörer var 28 procent under samma period. Under denna period har inga kända bolagiseringar skett inom den specialiserade somatiska vården som kan förklara ökningen för offentliga leverantörer. En förklaring kan vara att patienter får vård i annat landsting med anledning av att man inte klarar vårdgarantin i hemlandstinget.

DIAGRAM 19. Landstingens och regionernas köp av verksamhet inom specialiserad somatisk vård 2006–2012 fördelat per organisationsform, andel i procent av nettokostnaden

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Den köpta vårdens andel av nettokostnaden för specialiserad somatisk vård uppgick år 2012 till 20,5 procent. Motsvarande uppgift för år 2006 var 18 procent.

Till skillnad från primärvården kommer den köpta verksamheten inom den specialiserade somatiska vården främst från offentliga leverantörer och då framför allt från andra landsting, 32 procent, och landstingsägda bolag, 29 procent, medan privata företag svarade för drygt 35 procent av den köpta verksamheten.

Störst andel av nettokostnaden år 2012, uppdelat per typ av leverantör, har köpt verksamhet från privata företag med 7,2 procent och från andra landsting med 6,6 procent samt från landstingsägda bolag med 6 procent.

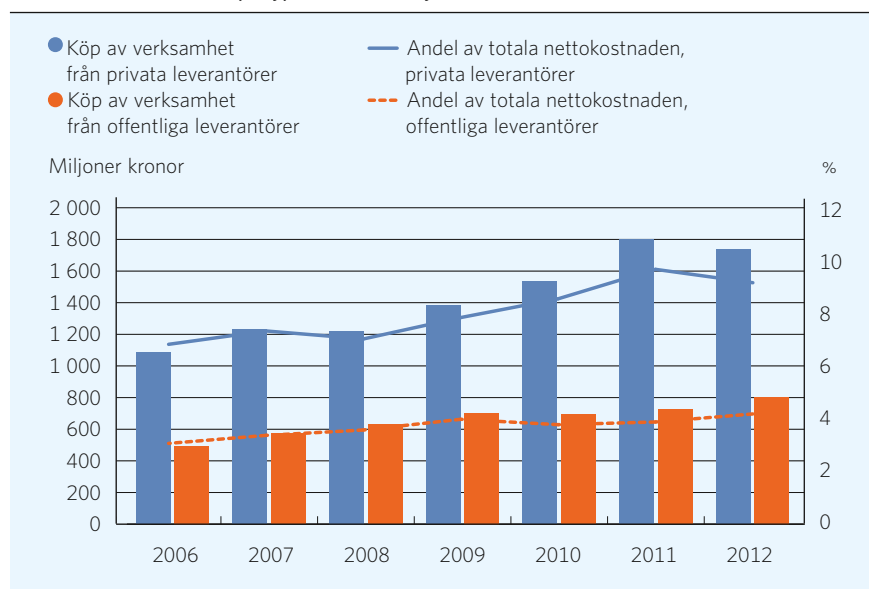
Det är framförallt köp av öppen somatisk vård som ökat. Mellan 2006 och 2012 har den ökat med 44 procent. Den slutna vården har ökat med 41 procent. Sannolikt beror detta på att slutenvården huvudsakligen omhändertar patienter med svåra och allt mer komplexa vårdbehov samtidigt som den mindre resurskrävande vården överförs till öppen vård och att man strävar efter att utföra så mycket som möjligt i öppen vård. Man ser samma tendens inom den egenproducerade somatiska vården där öppen vård ökat med 35 procent och slutenvård med 20 procent under samma period.

Specialiserad psykiatrisk vård

Specialiserad psykiatrisk vård definieras som hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård.

Kostnader från centrala så kallade servicekostnader ingår.

DIAGRAM 20. Landstingens och regionernas köp av verksamhet inom specialiserad psykiatrisk vård 2006–2012 fördelat på typ leverantör, miljoner kronor samt andel av nettokostnaden

Källa: SCB VI 2000 – ekonomistatistik

Den köpta psykiatriska vården uppgick år 2012 till 2,5 miljarder kronor, Stockholms läns landsting stod för över hälften av detta belopp, 1,3 miljarder kronor.

Landstingen och regionerna köpte vård från privata leverantörer för drygt 1,7 miljarder kronor vilket motsvarar 68 procent av den köpta verksamheten för specialiserad psykiatrisk vård.

Andel av nettokostnaden för den köpta vården från privata leverantörer har ökat från cirka 7 procent år 2006 till drygt 9 procent år 2012. Motsvarande uppgift för offentliga leverantörer är 3 procent år 2006 respektive 4 procent år 2012.

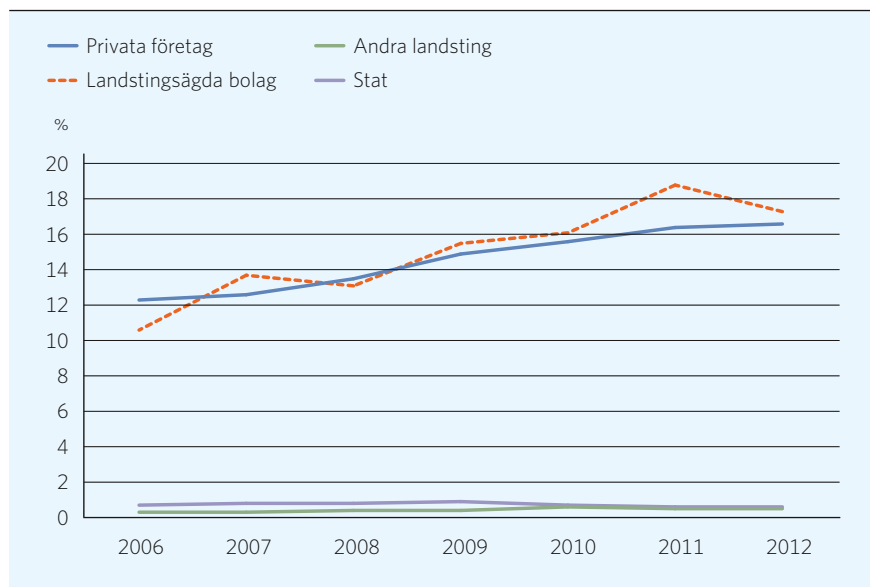
Förändringen för privata leverantörer mellan 2008 och 2009 beror till stor del på att man i Stockholm skrev vårdavtal med ett privat företag gällande öppenvårdsmottagningar.

Mellan 2011 och 2012 minskade kostnaderna för köpt verksamhet från privata leverantörer med 63 miljoner, Västra Götaland svarade för hälften av minskningen, 32 miljoner.

Tandvård

Tandvård definieras som allmäntandvård, kollektiv tandvård, specialisttandvård, sjukhustandvård inklusive tandvård som ges vid övriga vårdinstitutioner samt tandtekniska laboratorier.

DIAGRAM 21. Landstingens och regionernas köp av verksamhet för tandvård 2006–2012 fördelat per organisationsform, andel av nettokostnaden för tandvård

Källa: SCB VI 2000 - ekonomistatistik

Landstingens och regionernas nettokostnad för tandvård uppgick år 2012 till 5 miljarder kronor. Landstingen och regionerna producerade 65 procent av verksamheten själva och köpte verksamhet för 1,8 miljarder motsvarande 35 procent.

Enligt tandvårdslagen är landstingen och regionerna skyldiga att erbjuda regelbunden tandvård till alla barn och ungdomar till och med det kalenderår de fyller 19 år. Lagen ger landstingen och regionerna möjlighet att träffa avtal med privata vårdgivare, samtliga landsting och regioner har tecknat sådana avtal, vilket gör att drygt 47 procent av den köpta vården kommer från privata företag. Som tidigare nämnts har flera landsting och regioner bolagiserat sin tandvård, det gör att 49 procent av den köpta vården kommer från ett landstingsägt bolag. Resterande köp kommer från staten och andra landsting och regioner med cirka 2 procent vardera.

BILAGA 1

Begreppsdefinitioner

Kommuner

Som underlag används uppgifter som finns i den officiella nationella statistiken och som beskriver kommunernas marknadsanvändning. Kostnadsuppgifterna är hämtade från SCB:s Räkenskapssammandrag för åren 2006–2012. Materialet utgår också från den verksamhetsindelning som följer utifrån SCB:s Räkenskapssammandrag.

- › *Politisk verksamhet*: stöd till politiska partier, revision och liknande verksamhet.
- › *Infrastruktur, skydd m.m.*: fysisk och teknisk planering, bostadsförbättring, näringslivsfrämjande åtgärder, turistverksamhet, gator och vägar, parkering, parker, räddningstjänst, miljö- och hälsoskydd samt totalförsvaret och samhällskydd.
- › *Fritid och kultur*: stöd till föreningar, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar, bibliotek, stöd till kulturella föreningar och studieorganisationer, museum samt musik- och kulturskola.
- › *Pedagogisk verksamhet*: Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, skolväsendet för barn och ungdom (inklusive förskoleklass) samt vuxenutbildning.
- › *Vård och omsorg*: primärvård, hälso- och sjukvård, vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. I detta innefattas boende i särskilda boendeformer, hemtjänst, färdtjänst. Omsorg om psykiskt utvecklingsstörda ingår. Individ- och familjeomsorg omfattar kostnader för socialbidrag, institutions- och familjehemsvård, familjerätt, öppenvård och behandling.
- › *Särskilt riktade insatser*: flyktingmottagande och arbetsmarknadsåtgärder.
- › *Affärsverksamhet*: näringsliv och bostäder, kommunikationer samt energi, vatten och avfall.

Kostnad

Kostnad definieras som bruttokostnaden minskad med dels interna intäkter (intäkter från andra förvaltningar i kommunen) dels med intäkter från andra kommuner och landsting.

Summa egentlig verksamhet

En summering har gjorts av kostnaderna för den verksamhet som räknas till kommunernas egentliga verksamhet, det vill säga kommunernas totala verksamhet exklusive affärsverksamheten. När kostnader ställs i förhållande till totala kostnader är det summa egentlig verksamhet som avses.

Köp av verksamhet

Kostnader för entreprenad och köp av huvudverksamhet avser kostnader för köp där avtal finns med en extern producent. Med en entreprenad menas en verksamhet eller delverksamhet av större omfattning. Köp av verksamhet är ett vidare begrepp än entreprenad. Hit räknas även verksamhet med extern producent grundat på peng- eller checksystem, bidrag till fristående skolor, liksom köp från annan kommun, landsting eller staten. Försäljning till andra kommuner och landsting är exkluderade på riksnivån för att undvika dubbelredovisning av kostnaden.

Observera att insamlingen av statistik avseende köp av verksamhet har förändrats jämfört med tidigare år. Från och med 2011 efterfrågas enbart köp av huvudverksamhet (t.ex. grundskola eller vård och omsorg om äldre). Tidigare ingick även köp av stödverksamhet (t.ex. städning eller fastighetsskötsel) i kostnaden för köp av verksamhet. I denna rapport har därför kostnaderna för köp av verksamhet 2006–2010 räknats om, så att stödverksamhet exkluderas och kostnaderna blir jämförbara med år 2011 och 2012. Vissa av beräkningarna har inte gått att göra exakt utan schabloner har använts. Jämfört med tidigare års rapporter innebär det nya sättet att redovisa att andelen köp av verksamhet minskar med i genomsnitt 1–2 procentenheter per år. Däremot är förändringstakten mellan åren ungefär densamma som tidigare.

Begreppet entreprenad och köp av huvudverksamhet definieras i den kommunala kontoplanen Kommun-Bas (konto 463). Följande grundläggande förutsättningar ska vara uppfyllda:

1. Avtal eller liknande överenskommelse om att bedriva viss verksamhet finns med en extern producent.
2. Verksamheten skulle annars ha utförts i egen regi.
3. Kommunen har huvudansvar för att tjänsterna erbjuds kommuninvånarna (gäller för huvudverksamheterna).

Externa varor

Externa varor innehåller förutom inköp av varor i allmän bemärkelse även andra inköp samt vissa entreprenader, t.ex. husbyggnadsentreprenader och anläggnings- och reparationsentreprenader

Tjänster och bidrag

SKL:s egen summering av tre kostnadsindelningar i Räkenskapssammandraget som avser externa köp:

- › Varor och tjänster m.m. (t.ex. entreprenad och köp av stödverksamhet, konsulttjänster)
- › Bidrag och transfereringar (bl.a. ingår ekonomiskt bistånd och ersättning till Försäkringskassan för personlig assistent här. Bidrag till fristående skolor ingår inte här utan redovisas under köp av verksamhet)
- › Externa lokalhyror

Övriga kostnader

Totala kostnader minskat med köp av verksamhet, externa varor samt tjänster och bidrag. Övriga kostnader avser i huvudsak verksamhet i egen regi, bl.a. ingår alla personalkostnader här.

Privata leverantörer

I begreppet privata leverantörer ingår föreningar och stiftelser (ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser och Svenska Kyrkan), övriga/privata företag (aktiebolag, handelsbolag eller enskilda företag, andra kommuners kommunala företag) och enskilda personer (personliga assistenter, kontaktpersoner och familjehemsplaceringar).

Offentliga leverantörer

I begreppet offentliga leverantörer ingår kommunens egna kommunala företag, andra kommuner, kommunalförbund, landsting och stat.

Landsting och regioner

Som underlag används uppgifter som finns i den officiella nationella statistiken. Kostnadsuppgifterna är hämtade från SCB:s Räkenskapsammandrag för åren 2006–2012.

Materialet utgår från den verksamhetsindelning som följer utifrån VI 2000

- *Primärvård*: hälso- och sjukvårdsverksamhet som inte kräver sjukhusens medicinska och tekniska resurser.
- *Specialiserad somatisk vård*: hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård.
- *Specialiserad psykiatrisk vård*: hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård.
- *Tandvård*: allmäntandvård, kollektiv tandvård, specialisttandvård, sjukhustandvård inklusive tandvård som ges vid övriga vårdinstitutioner samt tandtekniska laboratorier.
- *Övrig hälso- och sjukvård*: verksamhet som inte relateras till vårdtillfälle eller besök ex. forskning, FoU, folkhälsoarbete, LSS och social verksamhet.
- *Regional utveckling*: utbildning, kultur, trafik och infrastruktur och allmän regional utveckling.
- *Politisk verksamhet*: landstingsfullmäktiges, landstingsstyrelsens och nämndernas möten och konferenser, landstingens revisorer samt bidrag till politiska partier och SKL³.

Kostnader totalt

- Köp av verksamhet = köp av hela verksamheter. Se även under ”lämnade bidrag”.
- Externa varor = läkemedel, sjukvårdsartiklar och medicinskt material. Här ingår även tekniska hjälpmedel för handikappade, livsmedel/råvaror, energi samt förbrukningsinventarier/-material.
- Tjänster = verksamhetsanknutna tjänster såsom köp av laboratorie-, röntgen- och ambulanstjänster med mera. Här redovisas även kostnader för inhyrd personal från personaluthyrningsföretag, köpt patientkost, hyror, resekostnader, transporter med mera.

Not 3. År 2007 gjordes ett förtydligande i anvisningarna, kostnaderna ska avse administrationen för den politiska ledningsfunktionen (främst för politiska sekreterare) men inte sammanträdesadministration, nämndsekreterare och dylikt.

- › bidrag = bidrag till enskilda personer, företag, föreningar med flera. Med bidrag avses en ersättning som lämnas i understödande syfte. Observera att ersättningar som svarar mot utförd verksamhet, där avtal eller liknande finns som reglerar motprestationen, redovisas istället som köp av verksamhet.
- › övriga kostnader = totala kostnaden minskat med köp av verksamhet, externa varor samt tjänster och bidrag. Här ingår bland annat kostnader för den egna personalen.

Vid uppgift om andel av kostnad används nettokostnaden⁴ som är det kostnadsbegrepp som används i landstingens och regionernas Räkenskapsmandrag. Kostnaden för läkemedel inom läkemedelsförmånen är exkluderad.

Kostnader från centrala så kallade servicekostnader ingår i verksamheterna⁵.

I begreppet privata leverantörer ingår:

- › Privata företag = alla företag förutom de som tillhör den egna ”landstingskoncernen”. Här ingår aktieföretag, handelsbolag, ekonomiska föreningar, personalkooperativ samt personliga företag (t.ex. läkare med personligt företag).
- › Ideella föreningar och stiftelser. Observera att stiftelser som ingår i landstingskoncernen redovisas under landstingsägda bolag.
- › Hushåll och individer. Observera att läkare med personligt företag redovisas under privata företag.

I begreppet offentliga leverantörer ingår:

- › Andra landsting/regioner .
- › Landstingsägda bolag = bolag, föreningar med mera som ingår i koncernredovisningen. Observera: landstingsägda företag med mera inom andras landstingskoncerner redovisas under privata företag.
- › Kommuner (inkl. Region Gotland) och kommunägda bolag/företag.
- › Statliga myndigheter t.ex. Försäkringskassan.

Not 4. Samtliga kostnader med avdrag för samtliga intäkter vilket är den kostnad som landstingen ska finansiera med skatter, generella statsbidrag och finansnetto. Det innebär att kostnader för verksamhet som producerats till andra än den egna befolkningen och patientavgifter har räknats av.

Not 5. Exempel på serviceverksamheter är administration, fastighetsförvaltning, städ och kök.

BILAGA 2

Tabeller kommuner

Kommunernas köp av verksamhet 2006–2012, miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kommunernas totala kostnader och fördelning på olika kostnadslag							
Totala kostnader egentlig verksamhet	405 446	425 260	447 115	459 338	473 704	489 899	505 719
Varav köp av verksamhet	47 870	52 632	58 966	66 212	73 044	77 032	81 942
Varav externa varor	19 753	20 051	21 305	20 980	22 080	22 478	21 947
Varav tjänster och bidrag	51 700	52 585	55 513	58 609	60 028	69 391	70 186
Varav övriga kostnader	286 123	299 995	311 332	313 540	318 550	320 995	331 641
Totala kostnader per verksamhet							
Politisk verksamhet	4 804	5 003	5 305	5 579	5 722	5 997	5 950
Infrastruktur, skydd m.m.	30 522	31 174	33 058	35 043	35 516	36 809	38 270
Fritid och kultur	20 706	21 875	22 871	22 991	23 951	24 824	25 818
Pedagogisk verksamhet	179 914	187 499	196 411	201 227	206 889	213 364	219 733
Vård och omsorg	159 692	168 038	178 619	184 295	190 227	197 468	204 108
Särskilt riktade insatser	9 807	11 672	10 850	10 204	11 397	11 437	11 839
Kommunernas köp av verksamhet							
Köp av verksamhet totalt	47 870	52 632	58 966	66 212	73 044	77 032	81 942
Varav privata leverantörer	40 804	42 106	49 628	55 865	61 955	67 102	71 729
Varav offentliga leverantörer	7 066	10 526	9 338	10 347	11 089	9 913	10 113

Köp från privata leverantörer, fördelat per organisationsform

Privata företag	29 009	29 985	36 628	42 019	47 369	51 580	55 814
Föreningar och stiftelser	10 704	10 958	11 863	12 638	13 160	14 214	14 618
Enskilda	1 091	1 163	1 137	1 207	1 426	1 308	1 297

Köp av verksamhet fördelat per verksamhet

Politisk	32	40	42	41	44	49	21
Infrastruktur	2 346	3 056	3 597	4 725	5 556	5 503	6 015
Kultur/fritid	524	566	610	660	704	777	847
Pedagogisk	23 639	25 544	28 681	31 819	34 680	35 661	37 565
Vård/omsorg	21 211	23 166	25 626	28 468	31 156	34 113	36 341
Riktade insatser	135	261	340	500	813	929	1 153

Köp från privata leverantörer fördelat per verksamhet

Politisk	27	25	29	29	30	30	23
Infrastruktur	1 728	1 565	1 718	1 928	2 596	2 305	2 508
Kultur/fritid	405	453	453	499	509	564	614
Pedagogisk	19 958	19 695	24 891	27 880	30 549	32 442	34 615
Vård/omsorg	18 558	20 152	22 230	25 088	27 530	30 911	32 920
Riktade insatser	128	216	306	441	741	850	1 050

Pedagogiska verksamheter - köp av verksamhet, fördelat per leverantör

Offentliga leverantörer	3 681	5 848	3 789	3 939	4 131	3 209	2 736
Privata leverantörer	19 958	19 695	24 891	27 880	30 549	32 442	34 615
Varav privata företag	11 890	11 402	15 862	18 181	20 206	21 483	23 396
Varav föreningar och stiftelser	7 826	7 982	8 697	9 319	9 716	10 567	10 870
Varav enskilda	242	311	332	381	626	392	350

Pedagogiska verksamheter - köp av verksamhet, fördelat per delverksamhet

Förskola	6 002	6 570	7 440	8 393	9 452	10 149	11 062
Grundskola	6 578	6 810	7 565	8 279	9 069	9 304	10 300
Gymnasieskola	7 403	8 336	9 593	10 464	11 180	10 946	10 916

Vård och omsorg - köp av verksamhet, fördelat per leverantör

Privata leverantörer	18 558	20 152	22 230	25 088	27 530	30 911	32 920
Offentliga leverantörer	2 653	3 015	3 396	3 380	3 626	3 196	3 696
Varav privata företag	15 113	16 636	18 564	21 270	23 645	26 739	28 744
Varav föreningar och stiftelser	2 646	2 731	2 912	3 044	3 135	3 322	3 403
Varav enskilda	799	784	754	774	749	850	773

Vård och omsorg - köp av verksamhet, fördelat per delverksamhet

Omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning	13 964	14 913	16 593	19 275	21 597	24 343	26 102
Missbrukarvård för vuxna	1 788	1 815	1 929	1 867	1 929	2 054	2 140
Barn och ungdomsvård	3 753	3 968	4 435	4 394	4 496	4 808	5 090
Övrig IFO inkl. familjerätt	338	367	396	494	497	331	361

BILAGA 3

Tabeller landsting och regioner

Verksamhetens totala kostnader, miljoner kronor

Samtlig verksamhet	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Köp av verksamhet	29 516	31 495	34 007	37 721	40 714	44 074	49 528
Tjänster	25 471	26 071	27 643	28 954	29 409	30 984	31 859
Bidrag	12 622	14 179	14 711	15 512	17 059	17 278	19 696
Externa varor	38 232	39 842	41 963	44 131	44 668	45 088	44 613
Övriga kostnader	115 006	117 864	122 554	124 272	126 674	131 335	136 433
Totalt	220 847	229 451	240 878	250 590	258 524	268 759	282 129

Köp av verksamhet inom hälso- och sjukvård, miljoner kronor

Primärvård	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Från							
Privata företag	5 923	6 669	7 647	8 739	10 215	11 385	12 180
Ideella föreningar och hushåll	106	108	106	112	71	116	134
Stat	4	5	1	-11	1	-2	4
Andra landsting	276	295	315	302	313	286	332
Landstingsägda bolag	57	77	86	132	128	137	143
Kommuner och kommunala bolag	303	283	273	254	267	312	275
Länder utanför Sverige	0	3	3	1	0	1	0
Summa köp av verksamhet	6 723	7 514	8 515	9 645	11 121	12 370	13 063
Nettokostnad	28 525	29 644	31 869	33 237	34 277	35 301	37 308

Somatisk vård

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	6 448	5 887	5 992	6 748	7 306	7 841	8 204
Ideella föreningar och hushåll	418	488	543	565	453	606	589
Stat	20	-16	5	-23	5	16	16
Andra landsting	5 494	5 826	6 255	6 713	6 768	7 134	7 534
Landstingsägda bolag	3 852	4 486	5 029	5 710	6 245	6 411	6 832
Kommuner och kommunala bolag	89	120	119	101	44	26	50
Länder utanför Sverige	4	10	8	14	20	26	24
Summa köp av verksamhet	16 325	16 801	17 952	19 829	20 840	22 059	23 249
Nettokostnad	89 846	93 781	98 859	102 955	106 013	110 147	113 466

Psykiatrisk vård

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	994	1 119	1 116	1 267	1 441	1 663	1 612
Ideella föreningar och hushåll	93	112	105	113	93	137	126
Stat	0	3	5	-6	0	-1	34
Andra landsting	468	535	591	664	658	691	708
Landstingsägda bolag	2	6	5	15	10	14	15
Kommuner och kommunala bolag	24	28	28	30	24	21	48
Länder utanför Sverige	0	0	0	1	2	3	1
Summa köp av verksamhet	1 581	1 802	1 849	2 085	2 228	2 527	2 544
Nettokostnad	16 003	16 846	17 545	17 773	18 032	18 686	19 118

Tandvård

Från	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012
Privata företag	573	609	668	733	776	831	869
Ideella föreningar och hushåll	2	4	8	10	6	1	-2
Stat	33	38	38	43	32	30	31
Andra landsting	16	15	22	21	28	25	27
Landstingsägda bolag	496	657	651	763	802	950	902
Kommuner och kommunala bolag	1	1	0	0	1	0	0
Länder utanför Sverige	0	0	0	0	0	0	0
Summa köp av verksamhet	1 120	1 324	1 387	1 572	1 646	1 837	1 828
Nettokostnad	4 658	4 815	4 954	4 915	4 975	5 061	5 222

Övrig hälso- och sjukvård

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	888	995	1 034	1 124	1 041	1 125	1 130
Ideella föreningar och hushåll	9	20	11	9	7	19	17
Stat	4	4	7	6	8	15	16
Andra landsting	129	85	86	109	97	133	142
Landstingsägda bolag	107	82	19	20	21	20	20
Kommuner och kommunala bolag	19	19	21	23	37	15	22
Länder utanför Sverige	1	0	2	2	2	0	0
Summa köp av verksamhet	1 157	1 206	1 180	1 292	1 213	1 327	1 348
Nettokostnad	12 816	14 296	14 661	14 735	15 044	15 824	16 610

Hälso- och sjukvård, exkl. politisk verksamhet

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	14 826	15 279	16 457	18 612	20 779	22 845	23 995
Ideella föreningar och hushåll	628	732	773	809	629	879	864
Stat	61	35	55	10	46	58	101
Andra landsting	6 382	6 756	7 268	7 809	7 863	8 269	8 744
Landstingsägda bolag	4 513	5 308	5 791	6 640	7 206	7 531	7 912
Kommuner och kommunala bolag	436	451	442	408	374	374	395
Länder utanför Sverige	6	13	13	19	24	30	26
Summa köp av verksamhet	26 852	28 574	30 799	34 306	36 921	39 987	42 037
Nettokostnad	151 849	159 382	167 887	173 615	178 340	185 019	191 725

Köp av verksamhet inom regional utveckling, miljoner kronor

Regional utveckling, exkl. politisk verksamhet

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	2 454	2 718	2 974	3 183	3 280	3 792	6 863
Ideella föreningar och hushåll	35	35	59	52	63	109	122
Stat	4	3	2	0	2	108	25
Andra landsting	14	13	16	16	17	20	35
Landstingsägda bolag	39	38	37	32	38	38	364
Kommuner och kommunala bolag	94	98	105	117	247	0	34
Länder utanför Sverige	0	0	3	1	132	0	32
Summa köp av verksamhet	2 640	2 906	3 195	3 400	3 779	4 068	7 475
Nettokostnad	13 048	14 378	15 658	16 112	17 698	17 989	22 542

därv trafik och infrastruktur

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	2 412	2 681	2 932	3 135	3 238	3 718	6 799
Ideella föreningar och hushåll	3	2	3	3	12	16	33
Stat	0	0	0	0	-1	102	16
Andra landsting	1	0	0	0	0	0	20
Landstingsägda bolag	33	32	32	32	33	32	362
Kommuner och kommunala bolag	0	0	0	0	0	0	33
Länder utanför Sverige	0	0	0	0	0	0	32
Summa köp av verksamhet	2 448	2 715	2 966	3 169	3 281	3 867	7 293
Nettokostnad	8 703	9 822	10 978	11 205	11 805	12 716	17 241

Köp av verksamhet inom politisk verksamhet, miljoner kronor

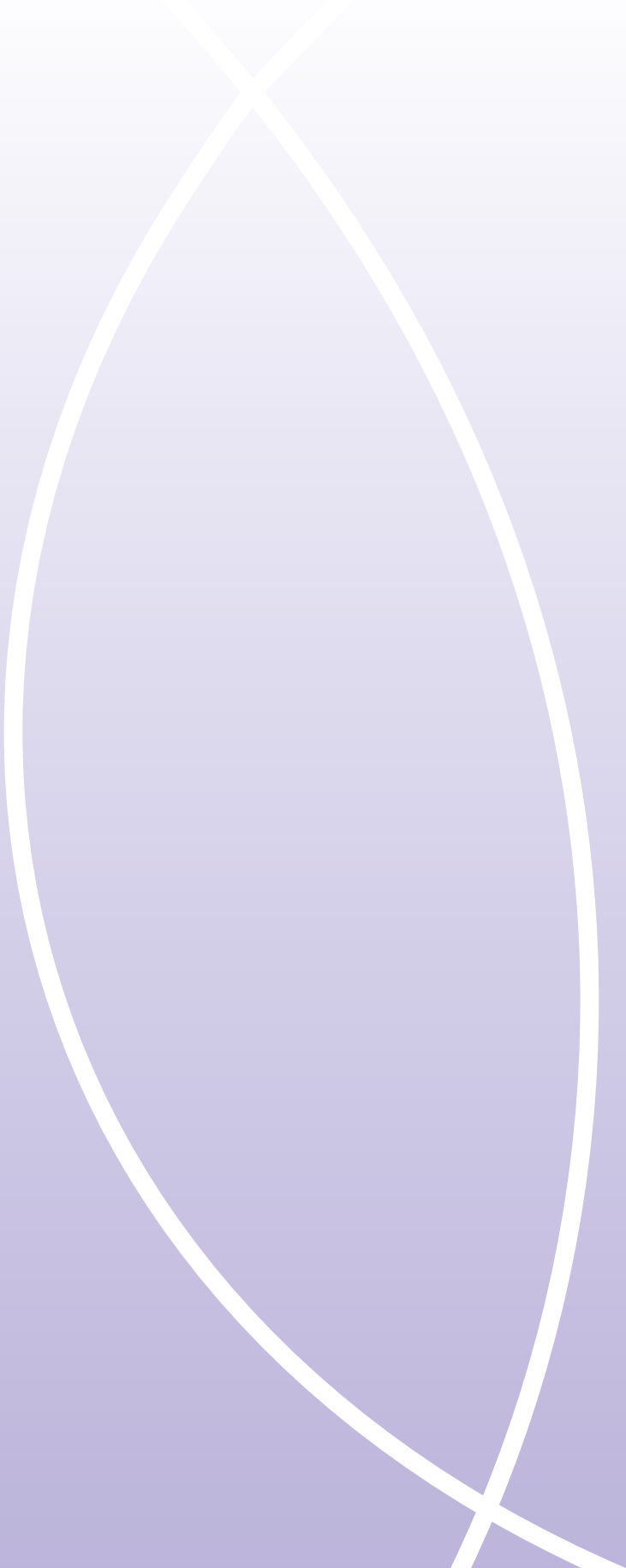
Politisk verksamhet avseende hälso- och sjukvård och regional utveckling

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	2	0	0	0	0	-1	1
Ideella föreningar och hushåll	10	8	7	7	7	9	7
Stat	1	0	0	0	0	0	0
Andra landsting	10	8	6	7	7	9	7
Landstingsägda bolag	0	0	0	0	0	0	0
Kommuner och kommunala bolag	0	0	0	0	0	0	0
Länder utanför Sverige	0	0	0	0	0	1	0
Summa köp av verksamhet	23	16	13	14	14	19	16
Nettokostnad	1 240	1 241	1 318	1 342	1 290	1 329	1 323

Köp av verksamhet i samtliga verksamheter, miljoner kronor

Samtliga verksamheter

Från	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Privata företag	17 282	17 997	19 432	21 795	24 059	26 637	30 859
Ideella föreningar och hushåll	673	775	839	868	699	997	993
Stat	65	38	56	10	48	166	127
Andra landsting	6 406	6 777	7 290	7 831	7 887	8 298	8 786
Landstingsägda bolag	4 552	5 346	5 828	6 672	7 244	7 570	8 276
Kommuner och kommunala bolag	530	549	547	525	621	374	428
Länder utanför Sverige	6	13	16	20	156	31	58
Summa köp av verksamhet	29 516	31 495	34 007	37 721	40 714	44 074	49 528
Nettokostnad	166 137	175 002	184 863	191 068	197 328	204 336	215 591

Köp av verksamhet

Kommuner, landsting och regioner 2006–2012

Sveriges kommuner, landsting och regioner upphandlar allt mer verksamhet för att kunna genomföra sina uppdrag. Sveriges Kommuner och Landsting fortsätter att följa utvecklingen inom den del av ekonomin som handlar om kostnader för verksamheter som andra än den egna kommunen, landstinget eller regionen driver för de egna invånarnas del.

Tidigare har endast utvecklingen inom köp av verksamhet presenterats. I årets upplaga redovisas inledningsvis även uppgifter om totala kostnader köp av externa varor, köp av tjänster, bidrag samt övriga kostnader.

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

ISBN 978-91-7164-982-9

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Post: 118 82 Stockholm
Besök: Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00
www.skl.se